

Raits localas da moviment e da sport

Mussavia

Cuntegn

Cuntegn

Raits localas da moviment e da sport	3
Cundiziuns generalas	7
Finamiras e champs d'incumbensa	8
Sustegn chantunal	10

Raits localas da moviment e da sport

Tge è ina rait locala da moviment e da sport?

La cuntrada da moviment e da sport è multifara. Per promover localmain il moviment ed il sport en moda sistematica, coordinada ed efficazia èsi decisiv da colliar tut ils acturs da sport. Questa rait a favur da la promoziun locala dal moviment e dal sport numnain nus «rait locala da moviment e da sport (RMS)».

Ina RMS ha in coordinatur da sport¹, il motor da la promoziun locala dal moviment e dal sport. Sco persuna da contact per il sport collescha el ils differents acturs d'ina vischnanca² (populaziun, uniuns, scola, autoritads, partenaris commercialis ed auters). Grazia a questa colliaziun e grazia a la

collavuraziun vegn optimada la promoziun locala dal moviment e dal sport. Da quai profitan tut ils acturs involvids.

Ina RMS è raschunaivla per vischnancas cun passa 1000 abitantas ed abitants. Sch'il dumber d'abitantas e d'abitants è pli pitschen, pon sa reunir pliras vischnancas e metter en pe cuminaivlamain ina RMS.

Ideas directivas

1. colliar e coordinar acturs da sport entaifer ed ordaifer l'administraziun
2. crear bunas cundiziuns generalas per il moviment e per il sport
3. promover il moviment ed il sport per tut la populaziun

¹ Per render il text meglier legibel vegn duvrada mo la furma masculina «coordinatur da sport». Cun quai èn natiralmain er manegiadas las coordinaturas da sport.

² Per render il text meglier legibel vegn duvrada mo la noziun «vischnanca». Cun quai èn adina er manegiadas cooperaziuns da vischnancas resp. regions.

Arguments

Nus tuts enconuschain ils avantatgs.

Moviment e sport:

- ans tegnan en furma.
- contribueschan ad in svilup corporal e spiertal saun.
- han in effect per noss bainstar psychic.
- influenzeschan en moda positiva las prestaziuns en scola.
- collian umans e culturas, promovon l'integrasiun.

La plivalur è enconuschenta. Cun moviment e cun sport po vegnir cuntanschì anc blier dapli.

Savain nus che en Svizra:

- 2,4 milliardas francs dals custs da sanadad ston vegnir attribuids a l'inactivitad?
- 80% dals custs da sanadad vegnan cheschunads da malsognas cronicas?
- passa 50% da las malsognas cronicas sa laschassan evitar cun ina moda da viver sauna?
- 73 000 francs pon vegnir spargnads, sch'ins evitescha ina dimora d'in onn en la chasa da tgira?
- milliardas francs pudessan vegnir spargnads, sche las personas attempadas fissan saunas ed independentas?

Las cundiziuns generalas sco er las purschidas da moviment e da sport d'ina vischnanca han in effect sin il cumportament da la populaziun. Bunas structuradas en il sector da sport èn decisivas ed influenzeschan en moda positiva l'engaschament da sport da la populaziun.

Profитай da la schanza – lavurai pli savens en moda preventiva, investi en ina rait locala da moviment e da sport, optimai la purschida da moviment e da sport da Vossa vischnanca e contribui ad ina vischnanca sauna, activa ed attractiva! Il chantun Grischnun As sustegna latiers.

Cundiziuns generalas

Cundiziuns generalas

Ina rait locala da moviment e da sport duai avair in stretg contact cun l'administraziun communal. En il cas ideal vegn determinà in post competent (p.ex. post da consultaziun, sector, partiziun, uffizi) en l'administraziun communal. Uschia survegn il sport ina paisa politica pli gronda ed acturs da sport survegnan in post da consultaziun specific. En cas motivads po vegnir tscherida in'otra furma organisatorica ch'è colliada stretgamain cun l'administraziun publica.

Instituziun purtadra

La rait locala da moviment e da sport sto vegnir purtada directamain u indirectamain da la vischnanca (incarica da prestaziun).

Profil d'exigenzas dal coordinatur

Sco persuna che lavura per ina rait locala da moviment e da sport stuais Vus avair enconuschientschas da las structuras politicas da sport e da la politica locala. Vus stuesas avair grondas enconuschientschas da la promoziun dal moviment e dal sport, esser in bun communicatur, esser abel da stabilir contacts e disponer da bunas relaziuns cun tut ils acturs da sport en la vischnanca ed en l'administraziun. Da princip èsi chausa

da la cumpetenza da l'instituziun purtadra, cun tge persuna che la rait da sport vegn occupada. Bunas premissas han specialists dal sector da sport (persunas d'instrucziun da sport, scienziads da sport), persunas d'instrucziun u emploiads da l'administraziun cun in'affinitad per il sport, manaders u funcziunaris d'uniuns da sport sco er persunas che han gia absolvi la scolaziun sco coordinatur da sport.

Scolaziun sco coordinatur da sport

L'Uffizi federal da sport (UFSP) porscha ina scolaziun sco coordinatur da sport. En questa scolaziun vegnan tractads temas da la pratica ch'èn relevants per ina RMS sco analisis dal basegn e process da svilup, structuras da sport en ils chantuns, infrastructuras da sport e process d'occupaziun, programs da promoziun dal sport, management d'organisaziun e da project. Ultra da la savida intermediada è cunzunt la colliaziun en ina rait cun auters coordinaturs da sport in plus decisiv da la scolaziun. Er per persunas ch'èn gia activas en il sport e per talas cun ina scolaziun en il sector dal sport è la scolaziun sco coordinatur da sport – resguardada sco furmazion supplementara e sco pussaivladad per etabliar ina colliaziun – da gronda valor.

Finamiras e champs d'incumbensa

Finamiras

Las finamiras d'ina rait locala da moviment e da sport varieschan fermamain tut tenor la structura e tut tenor ils basegns d'ina vischnanca. Las finamiras menziunadas qua sutvart duain mussar secturs d'activitad pussaivels d'ina RMS e declerar il niz per la vischnanca:

- optimar l'utilisaziun dals stabiliments da sport
- concepir lieus publics che sustegnan il moviment
- megliar las cundiziuns generalas per uniuns e per gruppas da sport che n'èn betg organisadas en uniuns
- metter a disposiziun puschidas da moviment e da sport per tut las classes socialas
- megliar l'infurmaziun da la populaziun en chaussas dal sport

Champs d'incumbensas

Tge champs d'incumbensas che vegnan ademplant dependa da las structuras existents e dals basegns d'ina vischnanca. Ina schelta vegn preschenta qua:

- metter en pe in post da consultaziun central per dumondas dal sport
- collavurar en differentas gruppas da lavur
- crear in concept directiv da sport
- far in concept per spazis per sa mover e per stabiliments da sport
- cussegljar en dumondas da la construcziun da stabiliments da sport

- coordinar l'occupaziun dals stabiliments da sport
- administrar il material da sport da la vischnanca
- realisar projects da la promoziun dal sport
- cussegljar uniuns
- sustegnair uniuns en aspects da G+S
- organiser ina scuntrada dals presidents da las uniuns
- sustegnair occurrenzas da sport en las scolas
- coordinar curs da sport da scola voluntars
- integrar il sport en las structuras dal di
- porscher emnas da sport per fufragnar
- organiser curs da sport per uffants cun surpais
- organiser curs da prevenziun cunter cupitgas
- realisar undrientschas per sportists e per voluntaris
- far lavur da publicitad a favur dal sport
- e.u.v.

Broschura «Ab nach Netzhausen»

La broschura «Ab nach Netzhausen» cuntegna ulteriurs puncts impurtants e ponderaziuns interessantas per vischnancas ch'èn interessadas da metter en pe ina rait locala da moviment e da sport.

Sustegn chantunal

Installaziun e cussegliaziun

graubündenSPORT sustegna cun cussegls l'installaziun d'ina rait locala da moviment e da sport. L'installaziun succeda en trais pass:

Cussegliaziun gratuita

- Ils basegns da la vischnanca stattan en il center.
- graubündenSPORT cussegla la gruppa da project da la vischnanca.
- graubündenSPORT preschenta il proceder per metter en pe ina rait da moviment e da sport.
- graubündenSPORT metta a disposiziun documents a la vischnanca.
- I vegn rendì attent ad ulteriuras cussegliaziuns gratuitas per la vischnanca.

Concept general

- La vischnanca fa in concept general cun il suandant cuntegn:
 - situaziun da partenza
 - finamiras
 - termins e terms
 - preventiv per crear la piazza

Project

- La vischnanca inoltescha la dumonda per in sustegn finanziel (incl. sboz da la convegna da prestaziun).
- La vischnanca metta en pe ina rait da moviment e da sport.

Sustegn finanzial

graubündenSPORT sa participescha a l'installaziun d'ina RMS cun ina finanziaziun da partenza durant 4 onns. Il sustegn finanzial importa maximalmain 50% dals custs da salari per engaschar in coordinatur da sport.

Colliaziun

graubündenSPORT collia RMS existentas ina cun l'autra e promova il barat tranter dad ellas per ch'ellas possian profitar vicendaivlamain da las experientschas.

Ulteriuras infurmaziuns chattais Vus sin graubundensport.ch.

Amt für Volksschule und Sport
Uffizi per la scola popolare ed il sport
Ufficio per la scuola popolare e lo sport

Uffizi per la scola popolare ed il sport
graubündenSPORT
Hofgraben 5
7001 Cuir
081 257 27 55
sport@avs.gr.ch
www.graubündensport.ch

Zercladur 2020